

EURÓPAI
BIZOTTSÁG

Brüsszel, 2020.5.20.
COM(2020) 534 final

A BIZOTTSÁG JELENTÉSE

Belgium

**Az Európai Unió működéséről szóló szerződés 126. cikkének (3) bekezdése szerinti
jelentés**

A BIZOTTSÁG JELENTÉSE

Belgium

Az Európai Unió működéséről szóló szerződés 126. cikkének (3) bekezdése szerinti jelentés

1. BEVEZETÉS

2020. március 20-án a Bizottság közleményt fogadott el a Stabilitási és Növekedési Paktum általános mentesítési rendelkezésének alkalmazásáról. Az 1466/97/EK rendelet 5. cikkének (1) bekezdésében, 6. cikkének (3) bekezdésében, 9. cikkének (1) bekezdésében és 10. cikkének (3) bekezdésében, valamint az 1467/97/EK rendelet 3. cikkének (5) bekezdésében és 5. cikkének (2) bekezdésében meghatározottak szerinti rendelkezés elősegíti a költségvetési politikák összehangolását súlyos gazdasági visszaesés idején. Közleményében a Bizottság megosztotta a Tanáccsal azt a véleményét, miszerint a Covid19-járvány következtében várható súlyos gazdasági visszaesés miatt a jelenlegi feltételek lehetővé teszik a rendelkezés alkalmazását. A tagállamok pénzügyminiszterei 2020. március 23-án egyetértettek a Bizottság értékelésével. Az általános mentesítési rendelkezés alkalmazása lehetővé teszi a középtávú költségvetési célhoz vezető kiigazítási pályától való átmeneti eltérést, ha ez középtávon nem veszélyezteti a költségvetés fenntarthatóságát. A korrekciós ág tekintetében a Tanács a Bizottság ajánlására úgy is határozhat, hogy módosított költségvetési pályát fogad el. Az általános mentesítési rendelkezés nem függeszti fel a Stabilitási és Növekedési Paktum eljárásait. Lehetővé teszi a tagállamok számára, hogy eltérjenek az általában alkalmazandó költségvetési követelményektől, a Bizottság és a Tanács számára pedig biztosítja annak lehetőségét, hogy a Paktum keretében meghozzák a szükséges szakpolitikai koordinációs intézkedéseket.

A belga hatóságok által 2020. március 31-én bejelentett és azt követően az Eurostat által megerősített adatok¹ azt mutatják, hogy a belga költségvetési hiány 2019-ben elérte a GDP 1,9 %-át, miközben a bruttó államadósság a GDP 98,6 %-át tette ki. A 2020. évi stabilitási program szerint Belgium 2020-ra a GDP 7,5 %-ának megfelelő hiányt tervez, míg az adósság a GDP 115 %-át éri el.

A 2020-ra tervezett hiány prima facie azt bizonyítja, hogy a Stabilitási és Növekedési Paktum értelmében túlzott hiány áll fenn.

A 2019-re vonatkozó adatok arra utalnak továbbá, hogy nem megfelelő az előrelépés az adósságcsökkentési referenciaérték felé, ami szintén annak a prima facie bizonyítéka, hogy a Stabilitási és Növekedési Paktum értelmében túlzott hiány áll fenn.

¹ <https://ec.europa.eu/eurostat/documents/2995521/10294648/2-22042020-AP-EN.pdf/6c8f0ef4-6221-1094-fef7-a07764b0369f>

Mindezek alapján a Bizottság ezért elkészítette ezt a jelentést, amely elemzi Belgium Szerződésben foglalt hiány- és adósságkritériumoknak való megfelelését. Megvizsgálja az érdemleges tényezőket, és megfelelően figyelembe veszi a Covid19-világjárványhoz kapcsolódó számottevő gazdasági sokkhatást.

1. táblázat Költségvetési hiány és államadósság (a GDP %-ában)

		2016	2017	2018	2019	2020 BIZ	2021 BIZ
Hiánykritérium	Államháztartási egyenleg	-2,4	-0,7	-0,8	-1,9	-8,9	-4,2
Adósságkritérium	Bruttó államadósság	104,9	101,7	99,8	98,6	113,8	110,0
	Az adósságcsökkentési referenciaértéktől való eltérés		0,4	0,2	0,7	5,7	1,8

Forrás: Eurostat, a Bizottság 2020. tavaszi előrejelzése

2. HIÁNYKRITÉRIUM

A 2020. évi stabilitási program alapján Belgium költségvetési hiánya 2020-ban várhatóan eléri a GDP 7,5 %-át, azaz meghaladja a Szerződésben szereplő, a GDP 3 %-ában meghatározott referenciaértéket, és ahhoz nem marad közel.

A Szerződésben meghatározott referenciaérték 2020-ra tervezett túllépése kivételes, mivel súlyos gazdasági visszaesés eredménye. Konkrétan, míg a Covid19-világjárvány megfékezése céljából elfogadott intézkedések a GDP 1,2 %-át teszik ki, az automatikus stabilizátorok a tervek szerint GDP-arányosan 5 százalékponttal járulnak hozzá a tervezett hiányhoz. A Covid19-világjárvány hatását figyelembe véve a Bizottság 2020. tavaszi előrejelzése a 2020. évi reál-GDP 7,2 %-os csökkenését vetíti előre.

A Bizottság 2020. tavaszi előrejelzése alapján a hiány 2021-ben a GDP 3 %-a felett marad, így a Szerződésben meghatározott referenciaérték tervezett túllépése nem lesz átmeneti.

Összegezve, a 2020-ra tervezett hiány meghaladja a Szerződésben szereplő, a GDP 3 %-ában meghatározott referenciaértéket, és ahhoz nem marad közel. A referenciaérték tervezett túllépése a Szerződés és a Stabilitási és Növekedési Paktum értelmében véve kivételesnek minősül, de nem átmeneti. Így az elemzés arra enged következtetni, hogy a Szerződés és az 1467/97/EK rendelet értelmében a hiánykritérium *prima facie* nem teljesül.

3. ADÓSSÁGKRITÉRIUM

A GDP-arányos államadósság-ráta a 2018. évi 99,8 %-ról 2019-ben 98,6 %-ra csökkent. A kismértékű elsődleges többletből, az adósságcsökkentő SFA-tételekből, a reál-GDP növekedéséből és az árak emelkedéséből (inflációs hatás) eredő adósságcsökkentő hatást részben ellensúlyozták a kamatkidadások, bár csökkenő mértékben.

A bejelentett adatok szerint Belgium 2019-ben nem felelt meg az adósságcsökkentési referenciaértéknek (lásd 1. táblázat), mivel a referenciaértékhez viszonyított eltérés a GDP 0,7 %-a.

Az elemzés ezért arra enged következtetni, hogy a 2019. évi eredményadatok alapján *prima facie* az adósságkritérium nem teljesül.

4. ÉRDEMLEGES TÉNYEZŐK

A Szerződés 126. cikkének (3) bekezdése úgy rendelkezik, hogy ha egy tagállam nem felel meg az egyik vagy mindkét említett kritériummal kapcsolatos követelményeknek, a Bizottság erről jelentést készít. A Bizottság jelentése „figyelembe veszi, hogy a költségvetési hiány meghaladja-e az állami beruházások kiadásait, valamint minden egyéb érdemleges tényezőt, beleértve a tagállam középtávú gazdasági és költségvetési helyzetét”.

Ezeket a tényezőket tovább pontosítja az 1467/97/EK rendelet 2. cikkének (3) bekezdése, amely arról is rendelkezik, hogy kellő figyelmet kell fordítani „minden olyan egyéb tényezőre, amely az érintett tagállam véleménye szerint érdemleges a hiány- és adósságkritériumoknak való megfelelés átfogó értékelése szempontjából, és amelyet az adott tagállam a Tanács és a Bizottság elé terjesztett”.

Az adósságkritérium nyilvánvaló megsértése miatt az érdemleges tényezők elemzése különösen indokolt, mivel az adósság dinamikáját nagyobb mértékben befolyásolják a kormány ellenőrzésén kívül eső tényezők, mint a hiány esetében. Ezt az 1467/97/EK rendelet 2. cikkének (4) bekezdése is elismeri, amely előírja, hogy az adósságkritériumnak való megfelelés értékelésekor az érdemleges tényezőket a kritérium megsértésének mértékétől függetlenül figyelembe kell venni. E tekintetben az adósságkritériumnak való megfelelés értékelése során legalább a következő három fő szempontot kell figyelembe venni, tekintettel ezeknek az adósságdinamikára és a fenntarthatóságra gyakorolt hatására: i. a középtávú költségvetési cél vagy az ahhoz vezető kiigazítási pálya betartása, ii. strukturális reformok végrehajtása, és iii. az uralkodó gazdasági feltételek.

Ami a hiánykritériumnak való 2020. évi megfelelést illeti – az 1467/97/EK rendelet 2. cikkének (4) bekezdésében foglaltak szerint –, mivel a GDP-arányos államadósság-ráta meghaladja a 60 %-os referenciaértéket és nem teljesül a kettős feltétel – vagyis az, hogy a hiány közel marad a referenciaértékhez és a referenciaérték túllépése csak átmeneti –, az említett érdemleges tényezők nem vehetők figyelembe a Belgiumra vonatkozó, túlzott hiány fennállásáról szóló határozathoz vezető lépések során.

A jelenlegi helyzetben a 2020 tekintetében figyelembe veendő további kulcsfontosságú tényező a Covid19-világjárvány gazdasági hatása, amely igen jelentős mértékben befolyásolja a költségvetési helyzetet és rendkívül bizonytalan kilátásokat eredményez. A világjárvány miatt sor kerül az általános mentesítési rendelkezés alkalmazására is.

4.1. A Covid19-világjárvány

A Covid19-világjárvány súlyos gazdasági sokkhoz vezetett, amelynek számottevő negatív hatása van az Európai Unió egészében. A GDP-növekedésre jelentett következmények a járvány időtartamától és a nemzeti hatóságok által, valamint európai és világszinten a járvány terjedésének lassítása, a termelőkapacitások védelme és az aggregált kereslet támogatása érdekében hozott intézkedések időtartamától függnak majd. A tagállamok olyan költségvetési intézkedéseket fogadtak el, illetve jelenleg is dolgoznak olyan költségvetési intézkedések elfogadásán, amelyek célja az, hogy növeljék az egészségügyi rendszerek kapacitását, és

segítséget nyújtsanak a válság által különösen súlyosan érintett egyéneknek és ágazatoknak. Jelentős likviditástámogatási intézkedések és egyéb garanciák elfogadására is sor került. Részletesebb információk függvényében az illetékes statisztikai hatóságoknak meg kell vizsgálniuk, hogy az említett intézkedések azonnali hatással vannak-e az államháztartási egyenlegre, vagy sem. Az említett intézkedések a gazdasági tevékenység visszaesésével együtt a költségvetési hiány és az államadósság jelentős mértékű megnövekedéséhez fognak vezetni.

4.2. A középtávú gazdasági helyzet és strukturális reformok

A reál-GDP 2016 óta potenciálján felül növekedett, amit a dinamikus beruházás és a magánfogyasztás vezérelt, a nettó export hozzájárulása viszont visszafogott volt. A nominális növekedés 2017-ben megélénkült, majd 2018-ban és 2019-ben a gazdasági tevékenység lassulása és a gyengébb GDP-deflátor miatt némileg mérséklődött. Ezért a makrogazdasági feltételeket nem lehet enyhítő tényezőként figyelembe venni annak magyarázatához, hogy Belgium miért nem lépett megfelelő mértékben előre 2019-ben az adósságcsökkentési referenciaérték teljesítése felé.

A gazdasági tevékenységet várhatóan súlyosan érinti a Covid19-járvány és a kapcsolódó, a járvány megfékezésére irányuló intézkedések. A Bizottság 2020. tavaszi előrejelzése szerint a GDP 7,2 %-kal esik vissza 2020-ban a magánfogyasztás és a beruházások csökkenése miatt, míg a kereskedelem nettó hozzájárulása a növekedéshez a kereskedelmi forgalom visszaesése közepette várhatóan negatív marad. A makrogazdasági kilátásokat a világjárvány időtartamával és gazdasági hatásával kapcsolatos rendkívüli bizonytalanság jellemzi. Ez enyhítő tényező annak értékelése során, hogy Belgium 2020-ban megfelel-e a hiánykritériumnak.

A Bizottság a 2020. évi országjelentésében² megállapította, hogy Belgium korlátozott haladást ért el a 2019. évi országspecifikus ajánlások végrehajtásában, részben a teljes hatáskörrel rendelkező szövetségi kormány hiánya miatt. Mindazonáltal Belgium némi haladást ért el a fenntartható közlekedési infrastruktúrába történő beruházások előmozdításában, viszont nem ért el haladást a fiskális politikák valamennyi kormányzati szint közötti összehangolása tekintetében. A szövetségi ügyvivő kormány 2019-ben folytatta a korábban elfogadott intézkedések – a társaságiadó-reform, az „adóátcsoportosítás”, a nyugdíjreform és a munkaerőpiaci reform („munkaügyi megállapodás”) – végrehajtását.

4.3. A középtávú költségvetési helyzet és az állami beruházások

Az államháztartási hiány a 2018-ban a GDP 0,8 %-át kitevő mértékről 2019-ben 1,9 %-ra emelkedett, mégpedig a folyó jövedelem- és vagyoadók nagymértékű csökkenése miatt. A 2017-ben és 2018-ban jellemző átmeneti növekedés után mindenekelőtt a társasági adóból származó bevételek estek vissza az adóbeszedés ütemezésének megváltozása miatt. Az állami beruházások stabilan a GDP 2,6 %-a körül, a költségvetési hiány feletti szinten maradtak mindkét évben.

² Lásd: Bizottsági szolgálati munkadokumentum, SWD (2020) 500 final, 2020. február 26., „2020. évi országjelentés – Belgium, amely tartalmazza a makrogazdasági egyensúlyhiányok megelőzéséről és korrekciójáról szóló részletes vizsgálatot”.

A Tanács 2019. július 9-i ajánlása szerint Belgiumnak biztosítania kellett, hogy a diszkrecionális bevételi intézkedések és egyszeri tételek nélkül számított elsődleges államháztartási kiadások nominális növekedési rátája 2019-ben ne haladja meg a 2,8 %-ot (a kiadási referenciaértéket), ami a GDP 0,1 %-ának megfelelő strukturális kiigazításnak felelt meg, figyelembe véve a strukturálisreform-rendelkezést³. Az eredményadatok és a Bizottság előrejelzése alapján a kiadásnövekedés meghaladta a referenciaértéket, 2019-ben a GDP 0,7 %-ának megfelelő mértékben eltérve a középtávú költségvetési cél eléréséhez ajánlott kiigazítási pályától, ami jelentős eltérésre utal. 2019-ben a strukturális egyenleg GDP-arányosan 0,6 százalékponttal romlott, ami szintén a GDP 0,7 %-át kitevő jelentős eltérésre utal. Hasonló értékelés következik a 2018–2019 közötti időszak együttes vizsgálatából is. A prevenciós ág követelményeinek való megfelelés hiánya súlyosbító tényező annak értékelése során, hogy Belgium 2020-ban prima facie megfelel-e az adósságkritériumnak.

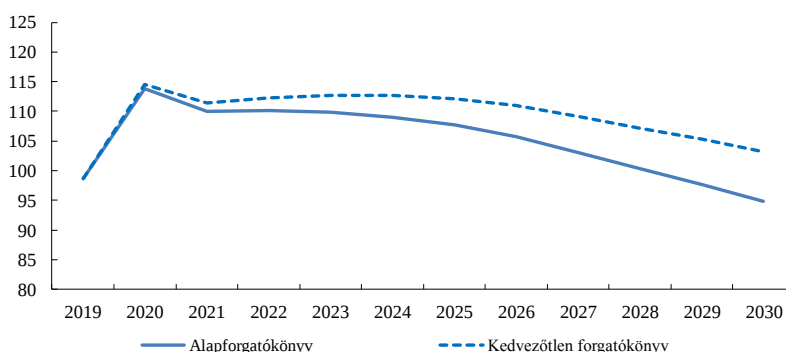
A stabilitási program tájékoztatást nyújt a világválság megfékezésére és a gazdaság támogatására irányuló jelentős intézkedésekről. A program becslése szerint e közvetlen támogatási intézkedések költségvetési hatása 2020-ban a GDP 2,3 %-a lesz. A középtávú költségvetési kilátásokat továbbra is nagy fokú bizonytalanság övezi.

4.4. Az államadósság középtávú alakulása

Az államadósság 2016 és 2018 között folyamatosan, a GDP 104,9 %-áról 99,8 %-ára csökkent, a növekvő elsődleges többleteknek és a csökkenő kamatfizetéseknek köszönhetően. 2019-ben tovább, 98,6 %-ra csökkent az adósságráta, ami a kismértékű elsődleges többletből, a lefelé mutató SFA-tételekből és a reál-GDP növekedése, valamint az árnyövekedés (inflációhatás) következtében kialakult, a GDP 0,9 %-át kitevő, lefelé mutató hólabdahatásból eredő adósságcsökkentő hatást tükrözi. Ezt részben ellensúlyozták a kamatkifizetések, bár csökkenő mértékben.

A Bizottság 2020. tavaszi előrejelzése szerint a GDP-arányos államadósság a 2019. évi 98,6 %-ról 2020-ra várhatóan 113,8 %-ra emelkedik.

1. ábra: GDP-arányos államadósság, Belgium, a GDP %-ában

Forrás: a Bizottság szolgálatai.

Az adósságfenntarthatósági elemzés a Bizottság 2020. tavaszi előrejelzésében frissült. Összességében az adósságfenntarthatósági elemzés szerint a kockázatok ellenére közép távon

³ A Tanács ajánlása (2019. július 9.) Belgium 2019. évi nemzeti reformprogramjáról, amelyben véleményezi Belgium 2019. évi stabilitási programját (HL C 301., 2019.9.5., 1. o.).

fenntartható marad az adóssághelyzet, figyelembe véve jelentős enyhítő tényezőket is (többek között az adósságprofil és a kamatlábak példátlanul alacsony szintjét). Mindenekelőtt, noha a Covid19-válság következtében nőtt az államadósság, az alapforgatókönyv szerinti GDP-arányos adósságráta középtávon várhatóan fenntartható (csökkenő) pályán lesz⁴.

4.5. A tagállam által előterjesztett egyéb tényezők

A belga hatóságok 2020. május 11-én az 1467/97/EK rendelet 2. cikkének (3) bekezdésével összhangban az érdemleges tényezőket ismertető levelet továbbítottak. Az előző szakaszokban bemutatott elemzés már lényegében tartalmazza a hatóságok által előterjesztett érdemleges tényezőket. Egy a fentiekben eddig nem említett további tényező az ügyvivő kormány korlátozott mozgástere arra, hogy szövetségi szinten hiánycsökkentő intézkedéseket hozzon.

5. KÖVETKEZTETÉSEK

A stabilitási program alapján Belgium költségvetési hiánya 2020-ban a tervek szerint a GDP 7,5 %-ára nő, így meghaladja a Szerződésben szereplő, a GDP 3 %-ában meghatározott referenciaértéket és ahhoz nincs közel. A referenciaérték tervezett túllépése kivételesnek minősül, de nem átmeneti.

A bruttó államadósság 2019 végén a GDP 98,6 %-át tette ki, ami a Szerződés által a GDP 60 %-ában megállapított referenciaérték felett van. Belgium 2019-ben nem felelt meg az adósságcsökkentési referenciaértéknek.

A Szerződéssel és a Stabilitási és Növekedési Paktummal összhangban ez a jelentés az érdemleges tényezőket is megvizsgálta. Ami a hiánykritériumnak való 2020. évi megfelelést illeti – az 1467/97/EK rendelet 2. cikkének (4) bekezdésében foglaltak szerint –, mivel a GDP-arányos államadósság-ráta meghaladja a 60 %-os referenciaértéket és nem teljesül a kettős feltétel – vagyis az, hogy a hiány közel marad a referenciaértékhez és a referenciaérték túllépése csak átmeneti –, az említett érdemleges tényezők nem vehetők figyelembe a Belgiumra vonatkozó, túlzott hiány fennállásáról szóló határozathoz vezető lépések során.

Ami az adósságkritériumnak való 2019. évi megfelelést illeti, az érdemleges tényezők, mindenekelőtt i. a megfigyelt makrogazdasági feltételek; ii. a növekedést ösztönző strukturális reformok elmúlt években való végrehajtása és iii. a középtávú költségvetési célhoz vezető ajánlott kiigazítási pályától való jelentős eltérés alapján az a következtetés vonható le, hogy a Szerződésben és az 1467/97/EK rendeletben meghatározott adósságkritérium nem teljesül.

⁴ Az alapforgatókönyv a Bizottság 2020. tavaszi előrejelzésén alapul. 2021 után feltételezhető a költségvetési politika fokozatos kiigazítása az uniós gazdasági és költségvetési koordináció és felügyelet keretrendszerével összhangban. A reál-GDP növekedésének előrejelzése az úgynevezett EPC/OGWG T+10 módszer szerint történik. Ebben a keretben a (reál) tényleges GDP-növekedést a potenciális GDP-növekedés határozza meg, és minden további (a költségvetési multiplikátoron keresztül) figyelembe vett költségvetési kiigazítás befolyásolja. Az infláció a feltételezések szerint fokozatosan 2 %-hoz közeledik. A kamatlábakra vonatkozó feltételezéseket a Bizottság szolgálatai a pénzügyi piaci várakozásokkal összhangban határozzák meg. A kedvezőtlen forgatókönyv az alapforgatókönyvhöz képest magasabb kamatlábakat (500 bázisponttal) és alacsonyabb GDP-növekedést (–0,5 százalékponttal) feltételez (az előrejelzés teljes időhorizontján).

Összességében az elemzés arra enged következtetni, hogy a Szerződésben és az 1467/97/EK rendeletben meghatározott hiány- és adósságkritérium nem teljesül.